

I етап: 24 лютого – квітень 2022 року

24 лютого 2022 року близько 4-ї години президент РФ Володимир Путін оголосив про початок «спеціальної воєнної операції», метою якої він назвав «демільтаризацію і денацифікацію України». За кілька хвилин російські ракети атакували українські аеродроми та військові об'єкти по всій Україні, почалося відкрите збройне вторгнення росіян із території Білорусі та тимчасово окупованого Криму. Російсько-українська війна, розпочата РФ у 2014-му, перейшла в нову гостру фазу.

Повномасштабне вторгнення військ противника до України велося багатьма напрямками, внаслідок чого сформувалося кілька операційних зон: Північно-Західна, Східна та Південно-Західна.

Харківська область одна з перших прийняла на себе удар **російської агресії**. З самого початку війни російська армія захопила населені пункти на північному сході регіону, а сам Харків опинився під ударами ракет та авіанальотами. Будівля Харківської обласної адміністрації була знищена **ракетним ударом 1 березня**. Голова військово-цивільної адміністрації (ВЦА) Харківської області Олег Синегубов в інтерв'ю DW розповів про те, як живе і обороняється місто та область.

З інтерв'ю Голови Харківської обласної військової адміністрації Олега Синєгубова

- **А хто дав перший бій російським військам?**
- Я отримав перший наказ, але він був профілактичним, напевно, 23-го числа – блокувати аеропорт Харків, оскільки була імовірність висадки десанту. Але, знову ж таки, це була не якась пряма загроза, а просто ймовірність, тож це була така профілактика.
  - Ну а 24-го нам все стало зрозуміло. І щодо першого бою – у нас було чотири основні військові організми, які перебували тут, у місті Харкові, Харківській області. Вони формували основу Сил Оборони і дали перший бій. Перший бій – це, звісно, наші прикордонні війська, які стояли безпосередньо на межі російської та української території.
  - **Розуміємо, що все вирішувалося буквально в перші години, і кожен виконував свою роль на своєму місці. І в цей час, я пам'ятаю, як в пабліках поширювалася інформація про те, що, начебто, влада міста і області втекла. З'явилася паніка серед населення. Що це було? Вже зараз ми розуміємо, що до цього руку доклав, начебто, голова СБУ в Харківській області Дудін. Як ви думаєте, це була спроба захопити владу чи він просто не розібрався в ситуації?**
    - Знаєте, він на цій посаді був не один місяць, а кілька років, і говорити, що він не був готовий, щоб розібратися в тій чи іншій ситуації, не можна. Тим паче, якби хтось із ним не виходив на зв'язок або в нього була якась інформація про те, що хтось намагався втекти або залишити Харків або область, то це одна справа. А коли ти з людиною постійно спілкуєшся, фактично кожні 15 хвилин, коли є спільні завдання, то чітко розумієш, що це справді була спроба або державної зради через захоплення влади або намагання... ну, інших варіантів тут бути не може.

Коли людина телефонує і, знаєте, так провокативно просить запуснути його працівників безпосередньо до твого кабінету... А в мене там робоча обстановка, всі люди працюють на місцях. І після цього в кабінеті штучно вимикається світло, прибирається стіл, робиться фото і виставляється у соцмережі. І ці співробітники, – а ми одразу, умовно кажучи, через 5 хвилин після цієї публікації були на місці, тому що стояли фактично внизу, на подвір'ї адміністрації, – на запитання: “Що ви робите?” дали чітку відповідь: “У нас наказ нашого керівника”. Я зробив кілька спроб зателефонувати йому, але він просто не відповідав, і це про щось свідчить. Тобто є набір фактів, які, власне кажучи, оцінюватиме суд, і надасть правову оцінку його діям.

– **А як це було? Вони вас вивели, забрали документи? І чи правда, що ви встигли набрати президента?**

– Після того, як це сталося, ми одразу повернулися до мого кабінету. Я, до речі, тоді був із мером (Харківський міський голова Ігор Терехов), тому що ми вирішували нагальні питання щодо розміщення Сил територіальної оборони, гумштабів, людей, щодо призову – тобто величезну кількість питань. І так сталося, що ми в той момент перебували неподалік, піднялися до мого кабінету і попросили їх вийти. Вони вийшли, а пізніше повернулися зі спецпідрозділом Альфа і сказали: “У нас є чіткий наказ вивести вас з адміністрації разом з очільником міста”. Так, справді, я тоді поінформував і генерального прокурора, і секретаря ради Нацбезпеки та оборони, і Офіс президента. Я так розумію, що розбиратися саме в ту хвилину, що це було, що це сталося, ніхто не став. І це зрозуміло, тому що виклики були зовсім іншими, виклики були – просто зберегти місто Харків, Харківську область під українським прапором.

І ось коли ситуація трохи стабілізувалася, безумовно, слід наводити порядок у своїх лавах, передусім давати правову оцінку діям кожного. Тим паче, якщо, знову ж таки, аналізувати всі факти того дня і тієї ночі, коли вони залишили адміністрацію без військової охорони, – а ми чітко пам'ятаємо 2014 рік і спробу захоплення цієї будівлі, – це було спеціально чи не спеціально? Адже фактично ми з працівниками адміністрації залишилися самі.

Після цього я набрав керівника Національної поліції в Харківській області і попросив дати хоча б представників райвідділку сюди, щоб ми мали змогу хоча б встигнути якимось відреагувати на ті чи інші події. Адже у цей час постійно з'являлися ворожі диверсійно-розвідувальні групи по 3-5 людей. У центральному парку було ліквідовано групу із 18 людей, 27-го лютого. Була ДРГ, яку ліквідували на вулиці Шевченка – там близько 15 людей. Тобто це

досить великі ворожі організми, які, можливо, мали на меті й ліквідацію представників органів державної влади та інших керівних структур. Тож ми ухвалюємо рішення залишити будівлю, при тому що її після того інциденту охороняла Альфа. Ба більше, згодом ми дізнаємося, що в ніч з 24-го на 25-те весь військовий склад Служби безпеки покинув Харків.

– **Який момент ви вважаєте переламним, коли зрозуміли, що Харків вже не візьмуть?**

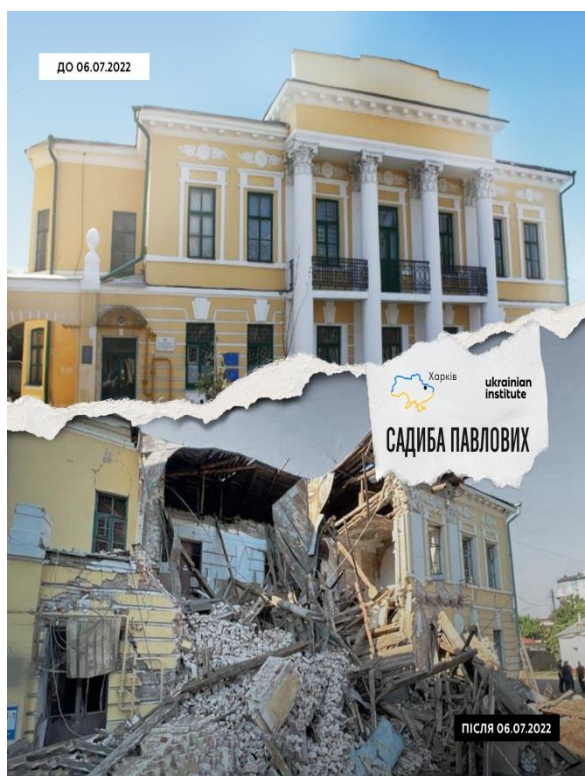
– Досить важкими були перші два тижні, коли ми зрозуміли наші можливості, коли ми зрозуміли можливості ворога, справжні можливості, коли ми зрозуміли настрої людей, коли ми зрозуміли ту відповідальність, яка лежить на нас. Десь 2-3 тижні, напевно, і у нас вже було чітке розуміння, що ворогу не вдасться взяти Харків. Це було внутрішнє відчуття, тобто вже не було сумнівів щодо того, що військові тут до останнього боронитимуть місто. Тому що запеклі бої у нас фактично йшли весь лютий, березень, квітень, травень. А коли ми звільнили першу частину території, ось тоді вже було чітко зрозуміло, що ми йдемо відвойовувати своє. До того часу в нас всі сили було кинуте саме на стримування ворога.

Джерело: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/20230221-yak-opynyvsya-pid-zavalamy-pershi-dni-z-24-lyutogo-ta-na-yakyh-napryamkah-mozhlyvyj-nastup-rf-synyegubov-pro-nezlamnyj-harkiv/>

II етап: травень – серпень 2022 року

Після провалу первинного задуму щодо швидкого прориву та захоплення України, противник перегрупував війська та продовжив наступ на кількох напрямках. Сили оборони України перейшли до стабілізаційних заходів, а ведення бойових дій звузилося до двох операційних зон – Східної та Південно-Західної.

III етап: вересень – грудень 2022 року

На цьому етапі знаковими тактичними епізодами була наступальна операція Сил оборони України:

– Харківська наступальна операція. Противник продовжив активні наступальні та штурмові дії в Донецькому операційному районі. Окремі підрозділи перекинув на Херсонський напрямок. Це дало змогу Силам оборони України 5 вересня розпочати наступальну операцію в Харківській області. Заскочені зненацька ворожі підрозділи були розгромлені та дезорієнтовані. Лише в середині жовтня ворог закріпився на рубежі Сватове – Кремінна. Українці звільнили до 500 населених пунктів, серед них – міста Ізюм, Балаклія, Куп'янськ.